

ЦРАСВх № 58/06.02.2014

СТАНОВИЩЕ

**на дисертационния труд на Милена Лазарова на тема
„Нови подходи в обучението по волейбол за студенти от
профилирани групи на Техническия университет – София
за присъждане на образователната и научната степен „доктор”**

Изготвил становището: доц. Ст. Димитров, д-р

Представеният дисертационен труд е посветен на актуален проблем насочен към изследване на нови методически подходи при обучението по волейбол за студенти от неспециализирани висши училища. Дисертацията е правилно структурирана, а като съдържание представлява сериозно научно изследване. Хипотезата насочва към методика, базирана на цялостния и игровия методи на обучение. Тя (хипотезата) е актуална и проверяема с успешно подбрани изследователски методи.

Първата глава: „Постановка на проблема” е концентрирана върху спорта (в частност волейбола) във висшите училища и информация за техниката му. Прегледан е голям брой литературни източници – 142 (и 8 сайта) – повечето са от последните години, което внушава познаване на актуалната наука. Въздействието с волейбол е разгледано в три посоки – биологична, образователна и възпитателна и на тази основа са потърсени и коментирани наши и чужди литературни източници. Подглавите завършват с обобщения за разгледаното, а още и насочват към необходимостта работата със студенти от неспециализираните висши училища да бъде подобрена като качество и като ефективност, и в по-пълна степен да задоволи очакванията на практикуващите, или, както се изразява авторката на стр. 50 „да спечелят студентите за волейболната кауза”.

Намираме, че в тази първа глава би могло да се дадат психофизиологични основания на конвенционалната методика за обучение в

техниката на волейбола и на новото, което авторката защитава. По този начин и предемпирично да бъде аргументирана хипотезата.

Втора глава: „Цел, задачи, методика и организация на изследването е правилно построена. Правилно са дефинирани целта и шест хронологически подредени задачи. Ясни и конкретни са предмета, обекта и контингента на изследването. Последният включва две групи – контролна от 60 студенти и експериментална – от 100. Добра оценка заслужава спортно-педагогическото тестиране, което обективно разкрива и правилно оценява различни антропометрични (7), двигателни (14) и спортно-технически (14) показатели. Разгледано като научен инструментариум това тестиране е разумно избрано и позволява да се оцени както структурата, така и ефективността на осъществяваната тренировъчна методика (дадена в приложение). Някои от тестовете за оценка на спортно-техническите показатели са нови за волейболната теория и практика и могат да бъдат оценени като приносен момент на работата.

Математико-статистическите методи на изследване включват вариационен, корелационен и факторен анализи, проверка на хипотези и метод за изработване на нормативи. Всички тези са много добре (в следствие) таблично и графично подкрепени, а в хронологическия си ред дават възможност за пълно обхващане на проблематиката и за правомерни изводи и препоръки.

Трета глава напълно закономерно е посветена на анализ на резултатите. Анкетното проучване със студенти и беседата, проведена с преподаватели, като ориентировъчни методи на изследване, показват сходство и различия в отговорите на студентите и преподавателите, и потребност от обективни научни изследвания. С право авторката заключава, че е необходима промяна на учебно-спортния процес в ТУ – София по такъв начин, че да бъде съобразен с интересите и потребностите на студентите. Справедливо е подчертано, че получените отговори са послужили като убедителен аргумент за въвеждане на

форми за контрол и оценка на знанията, уменията и навиците, придобити в часовете по волейбол, които да послужат и като обратна връзка между обучаваните и преподавателите.

В следващите раздели III.3.2 и III.3.3. са представени вариационните анализи на показателите. Тук напълно коректно и с необходимата задълбоченост са анализирани статистическите параметри на изследваните показатели, като е представена и тяхна компетентна интерпретация. Установена е относителна хомогенност на подложения за тестване контингент – както при мъжките, така и при женските групи.

Следва (гл. III.4) корелационна структура на изследваните показатели. Построени са корелационно-структурни модели на антропометрични, двигателни и спортно-технически показатели. Тези модели реално могат да послужат за ориентиране на тренировъчния процес. Заедно с това, установените корелационни зависимости (голяма, значителна, умерена) са изведени от достатъчно голяма, репрезентативна извадка, което е основание да се приемат като собствен принос на докторанта.

Факторната структура (гл. III.5) е установила компоненти, значими за волейболния спорт. При мъжете те са „специална бързина“, „взривна сила на долните крайници“ и „специфични волейболни умения с две ръце отдолу“. При жените – „специфична волейболна подготвеност“, „ниво на скоростно-силови възможности“, „взривна сила на долни крайници“. Тези реалности също са ориентир за структуриране на тренировъчните въздействия.

Глава III.6 разглежда въздействието на приложената експериментална методика за обучение по волейбол. Установява се, че новата методика, с акцент върху цялостния и игровия методи е повлияла благоприятно за по-достъпното овладяване на похватите, предвидени за изучаване в ограничения експериментален период от 2 години. Разработена е нормативна система за контрол и оценка, която дава

възможност да се контролира степента на развитие на основни двигателни качества и овладяване на технически похвати, необходими на студентите за по-ефективно включване във волейболната игра.

Дефинираните изводи и препоръки обективно произтичат от проведените изследвания и показват умението на авторката да извежда закономерности. По-специално бих желал да отбележа втората препоръка, която насочва към динамизиране на волейболните упражнения, като се спазва дозировка и интензивност на натоварването, съобразени със спецификата на волейболната игра.

В литературен план трудът е добре осмислен, стегнат и на добро ниво написан. Стилът показва самовзискателност, а в терминологично отношение авторката се придържа към установената в НСА терминология.

В заключение, намираме, че представеният от Милена Лазарова дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за подобен род научни разработки, в нея има теоретични стойности, а също и ориентири за практиката и на тези основания предлагаме на уважаемите членове на научното жури да бъде подкрепена.

20.01.2014 г.

Рецензент:
доц. Ст. Димитров, д-р